

Sygn. akt **II Ca 349/14**

POSTANOWIENIE

Dnia 3 września 2014 r.

Sąd Okręgowy w Szczecinie Wydział II Cywilny Odwoławczy

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSO Tomasz Szaj (spr.)

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym

w dniu 3 września 2014 r. w S.

sprawy z powództwa Spółdzielni Mieszkaniowej (...) w S.

przeciwko T. R. (1), T. R. (2)

o zapłatę

po rozpoznaniu apelacji wniesionej przez pozwanych od wyroku Sądu Rejonowego Szczecin- Centrum w Szczecinie z dnia 4 czerwca 2013 r., sygn. akt III C 19/12 upr.

na skutek zażalenia pełnomocnika pozwanych na orzeczenie o kosztach zawarte w punkcie 1 b oraz 2 wyroku Sądu Okręgowego w Szczecinie z dnia 12 czerwca 2014 r., sygn. akt II Ca 349/14

I. odrzuca zażalenie na punkt 1b. wyroku;

II. oddala zażalenie w pozostałym zakresie;

III. zasądza od pozwanych T. R. (2) i T. R. (1) na rzecz powódki Spółdzielni Mieszkaniowej (...) w S. kwotę 150,- zł (sto pięćdziesiąt złotych) tytułem kosztów postępowania zażaleniowego.

SSO Tomasz Szaj

Sygn. akt **II Ca 349/14**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 12 czerwca 2014 roku, sygn. akt II Ca 349/14, Sąd Okręgowy w Szczecinie, po rozpoznaniu apelacji wniesionej przez pozwanych zmienił wyrok Sądu I instancji w punkcie I w ten sposób, że oddalił powództwo (pkt 1a). W punkcie 1b zmienił punkt II zaskarżonego wyroku w ten sposób, że zasądził od powódki Spółdzielni Mieszkaniowej (...) w S. na rzecz pozwanych kwotę 2 952,- zł w tym podatek VAT, tytułem zastępstwa prawnego udzielonego z urzędu.

W punkcie 2 wyroku zasądził od powódki Spółdzielni Mieszkaniowej (...) w S. na rzecz pozwanych kwotę 1 776,- zł tytułem zwrotu kosztów postępowania, w tym kwotę 1 476,- zł wraz z podatkiem VAT, tytułem zastępstwa prawnego udzielonego z urzędu.

W uzasadnieniu rozstrzygnięcia, Sąd Odwoławczy wskazał, iż konsekwencją zmiany wyroku Sądu I instancji była zmiana w zakresie kosztów postępowania. Wobec ostatecznego oddalenia powództwa w całości, to powódka, jako strona przegrywająca proces w całości powinna je ponieść, zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik sprawy. Na koszty te składało się wynagrodzenie pełnomocnika pozwanych w kwocie 2 400,- zł — ustalone na podstawie § 6 pkt 5 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 i w sprawie opłat za czynności radców

prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej z urzędu przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu, podwyższone o stawkę podatku od towarów i usług tj. 552 zł.

O kosztach postępowania apelacyjnego orzeczono na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. obciążając stronę powodową poniesionymi przez pozwanych kosztami postępowania przed Sądem Odwoławczym. Na zasądzone na rzecz strony pozwanej koszty procesu w łącznej kwocie 1 776,- zł składały się opłata od apelacji 300 zł oraz wynagrodzenie pełnomocnika pozwanych w kwocie 1.200 zł – ustalone na podstawie § 6 pkt 5 w zw. z § 12 ust. 1 pkt 1 w/w rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r., podwyższone o stawkę podatku od towarów i usług w kwocie 276 zł.

Sąd Okręgowy powołując się na stanowisko doktryny i judykatury wskazał, iż koszty procesu w wypadku jego wygrania przez stronę korzystającą z pomocy prawnej z urzędu zasądza się na rzecz tej strony, reprezentowanej przez adwokata (radcę prawnego), a nie bezpośrednio na rzecz jej adwokata (radcy prawnego).. Adwokat (radca prawny) posiada natomiast uprawnienie, z wyłączeniem strony, do ściągnięcia sumy należnej mu tytułem wynagrodzenia i zwrotu wydatków z kosztów zasądzonych na rzecz tej strony od przeciwnika procesowego - art. 122 k.p.c.

Zażalenie na rozstrzygnięcie w przedmiocie kosztów postępowania zawarte w punkcie 1b i 2 wniosł ustanowiony z urzędu pełnomocnik pozwanych. Skarżący wniosł o zmianę zaskarżonego postanowienia przez zasądzenie od powoda na swoją rzecz kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu za I i II instancję według norm przepisanych. Nadto, o zasądzenie od powoda na rzecz pełnomocnika z urzędu kosztów postępowania zażaleniowego według norm przepisanych.

W uzasadnieniu zażalenia wskazano, iż koszty procesu w tym koszty zastępstwa prawnego udzielonego z urzędu w punkcie 1b i 2 wyroku zostały zasądzone na rzecz pozwanych. Pełnomocnik ustanowiony z urzędu wniosł o przyznanie stosownych kosztów zarówno przed sądem I instancji jak i w apelacji.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Zażalenie częściowo okazało się częściowo niedopuszczalne, zaś w pozostałym zakresie nie zasługiwało na uwzględnienie.

Stosownie do art. 394² § 1 k.p.c. zażalenie do innego równorzędnego sądu drugiej instancji przysługuje na postanowienie sądu drugiej instancji, których przedmiotem jest zwrot kosztów procesu, z wyjątkiem postanowień wydanych w wyniku rozpoznania zażalenia na postanowienie sądu pierwszej instancji. W niniejszej sprawie w punkcie 1b. Sąd Okręgowy rozstrzygnął o kosztach procesu poniesionych przed Sądem pierwszej instancji. Jak wskazał Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 23 czerwca 2010 roku, II Cz 45/10, OSNC 2010, nr 12, poz. 171, niedopuszczalne jest zażalenie na zawarte w wyroku sądu II instancji postanowienie dotyczące kosztów procesu poniesionych przed sądem I instancji. Pogląd ten zachowuje również aktualność na gruncie obecnej regulacji art. 394² § 1 k.p.c. Rozstrzygnięcie w punkcie 1b. zapadło na skutek zażalenia zawartego w apelacji pozwanych, a tym samym dalsze zażalenie od rozstrzygnięcia w tym zakresie jest niedopuszczalne i podlegało odrzuceniu.

W rozpoznawanej sprawie, na skutek uwzględnienia apelacji pozwanych i zmiany rozstrzygnięcia Sądu I instancji to oni byli stroną wygrywającą postępowanie przed Sądem I i II instancji. Zasadnym w takim stanie rzeczy było zasądzenie na ich rzecz jako strony wygrywającej kosztów postępowania. Nie ma żadnych podstaw prawnych żądanie zasądzenia zwrotu kosztów nieopłaconej pomocy prawnej adwokata (radcy prawnego) ustanowionego z urzędu od strony zastępowanej przezeń w danej sprawie lub jak wnosi skarżący od przegrywającej strony przeciwnej.

Zasady ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielanej z urzędu, regulują przepisy § 19 – 21 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu. Zgodnie z tymi przepisami koszty nieopłaconej pomocy prawnej udzielanej z urzędu ponosi Skarb Państwa. Od tej zasady zachodzi jednak wyjątek określony z § 21 tegoż rozporządzenia, gdy kosztami sprawy cywilnej zostaje

obciążony przeciwnik procesowy strony korzystającej z pomocy prawnej udzielonej z urzędu. W takiej sytuacji koszty nieodpłatnej pomocy prawnej zasądza się nie od Skarbu Państwa, lecz od przeciwnika procesowego na rzecz strony korzystającej z urzędowej pomocy prawnej. Przyznanie tych kosztów od Skarbu Państwa na rzecz adwokata następuje dopiero po wykazaniu bezskuteczności ich egzekucji.

Powyższe wynika także z art. 122 k.p.c., zgodnie z którym adwokat lub radca prawny ustanowiony zgodnie z przepisami niniejszego działu ma prawo - z wyłączeniem strony – ściągnąć sumę należną mu tytułem wynagrodzenia i zwrotu wydatków z kosztów zasądzonych na rzecz tej strony od przeciwnika. Przeciwnik nie może czynić żadnych potrąceń, z wyjątkiem kosztów nawzajem mu przyznanych od strony korzystającej z pomocy prawnej z urzędu (§ 1) Na kosztach, przypadających od przeciwnika strony korzystającej z pomocy prawnej z urzędu, należności adwokata lub radcy prawnego ustanowionego według przepisów poprzedzających przysługuje pierwszeństwo przed roszczeniami osób trzecich (§ 2).

Reasumując, w wypadku gdy strona, dla której ustanowiono adwokata lub radcę prawnego z urzędu wygrywa proces, zwrot kosztów procesu od przeciwnika należy zasądzić na rzecz tej strony, a nie na rzecz nieopłaconego pełnomocnika z urzędu. Adwokat (radca prawny) ustanowiony przez sąd stosownie do przywołanych wyżej norm prawnych może swoje prawo do kosztów zastępstwa realizować przez uzyskanie klauzuli wykonalności opiewającej na jego nazwisko w granicach należnej mu kwoty (tak orzeczenie Sądu Najwyższego z 2.11.1954 r., 2 Cz 248/54, PiP 1955, Nr 5, s. 150; post. SN z 8.9.1982 r., I Cz 83/82, uchwała Sądu Najwyższego z 1.3.1989 r., III CZP 12/89, niepubl.).

Mając na uwadze powyższe, Sąd Okręgowy na podstawie art. 385 k.p.c. w zw. z art. 397 § 2 k.p.c. oddalił zażalenie.

Orzeczenie o kosztach postępowania zażaleniowego uzasadnia art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w zw. z art. 99 k.p.c. Powódka wygrała postępowanie zażaleniowe w całości, albowiem zażalenie pozwanych zostało częściowo odrzucone, zaś w pozostałym zakresie oddalone. Tym samym, zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik procesu, pozwani winni ponieść koszty tego postępowania. Wysokość tych kosztów Sąd ustalił stosownie do regulacji § 12 ust. 2 pkt 1 w zw. z § 6 pkt 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz.U. z 2013 roku, poz. 490) w stawce minimalnej określonej powołanymi przepisami dla wartości przedmiotu zaskarżenia.